

# KOMMUNFÖRBUNDETS EU-INTRESSEBEVAKNING 2018 – MÅL OCH PRIORITERINGAR



15.3.2018



# Innehåll

<b>Kommunförbundets EU-intressebevakning 2018 – mål och prioriteringar .....</b>	<b>4</b>
Kommunförbundet som intressebevakare i EU-frågor .....	5
EU:s mångåriga finansieringsram .....	6
Sammanhållningspolitikens framtid efter 2020 .....	8
Utveckling av TEN-T-nätverket och framtiden för instrumentet Ett sammanlänkat Europa .....	10
EU:s urbana agenda .....	10
Integrerad EU-politik för Arktis .....	12
Handlingsplan för den cirkulära ekonomin .....	13
Avfallshantering .....	14
Strategi för användning, återanvändning och återvinning av plast .....	15
Återanvändning av vatten och dricksvatten .....	16
En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimatpolitik .....	17
Den digitala inre marknaden .....	18
Den europeiska pelaren för sociala rättigheter .....	20
Utbildningspolitik .....	22
Yrkesutbildning .....	24
Inläring i arbetet - läroavtalsutbildning - utbildning vid läroanstalt - utbildningsavtal .....	25
Mot en ny migrationspolitik .....	26
Jämställdheten mellan kvinnor och män och jämlikheten i EU .....	28
Främjande av jämställdheten mellan kvinnor och män i EU .....	28
Främjande av jämlikhet inom EU .....	30
Den ekonomiska och monetära unionen .....	32
Kapitalmarknadsunionen .....	33
Bankunionen .....	34

## **Kommunförbundets EU-intressebevakning 2018 – mål och prioriteringar**

I Europa är blicken mycket stadigt fäst på framtiden. Europaparlamentsvalet går av stapeln i juni 2019, och 2018 är det sista hela verksamhetsåret denna EU-period. Storbritanniens beslut 2016 att gå ur EU var ett startskott för en diskussion om EU:s framtid efter Brexit. Kommissionen gav ut en vitbok om EU:s framtid i mars 2017. Kommissionen har ytterligare berett flera dokument som underlag för framtidsdiskussionen inom olika områden. Storbritanniens skilsmässoprocess har våren 2018 framskridit till det s.k. andra skedet. Trots att tidtabellen för dessa svåra förhandlingar är snäv, framhåller kommissionen bestämt att den nya unionen med 27 medlemsländer bildas den 30 mars 2019.

Kommunförbundets EU-intressebevakning grundar sig i stor utsträckning på kommissionens arbetsprogram som ges ut varje år. Arbetsprogrammet 2018 går under namnet "Ett mer enat, starkare och mer demokratiskt EU". Kommissionens arbetsprogram innehåller en rad olika åtgärder. I arbetsprogrammet ingår lagförslag för Junckerkommissionens åtgärder inom de prioriterade områdena. Kommissionen lade fram 26 nya initiativ. Initiativen gäller bland annat sysselsättning och tillväxt, den digitala interna marknaden, energi- och klimatpolitiken, den ekonomiska och monetära unionen, social rättvisa och invandring.

I arbetsprogrammet presenterar kommissionen också sina framtidsvisioner fram till 2025. Avsikten är att utveckla unionens strukturer och processer. Det kan gälla till exempel subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen, bättre lagstiftning och stärkande av rättsstatsprincipen. Med tanke på ett enhetligt EU är det av stor vikt att medlemsländerna trots sina skillnader kan samarbeta politiskt och föra en diskussion utifrån gemensamma värderingar. Allt större uppmärksamhet måste fästas på att de gemensamma europeiska värderingarna respekteras.

Det kommer att vara intressant att se hur diskussionen kring förslagen som gäller institutionerna framskrider. I diskussionerna har man föreslagit att kvalificerad majoritet ska börja tillämpas i rådet, att Europeiska rådet och kommissionens ordförandeposter sammanslås och att en tjänst som ekonomi- och finansminister eventuellt inrättas. I

---

många av de här frågorna går medlemsländernas synpunkter i sår, vilket inte bidrar till att öka enigheten i unionen. En markant fördjupning av EU-samarbetet skulle innebära att ländernas egna befogenheter skulle undergrävas och alla är inte färdiga att gå med på det.

Arbetsprogrammet för 2018 innehåller också långsiktiga planer för utveckling av vissa EU-politikområden. Kommissionen kommer att utarbeta ett diskussionsunderlag för hållbar utveckling, ett meddelande om energi- och klimatpolitikens framtid och ett initiativ för att stärka rättsstatsprincipen. När det gäller EU:s utvidgningspolitik är avsikten att gå vidare med strategin för Serbiens och Montenegros anslutningsprocess. Våren 2018 offentliggörs kommissionens mångåriga finansieringsram (MFF). Detta finansiella instrument kommer att styra EU:s verksamhet under de närmaste åren. Helheten påverkas av det hål i budgeten som Brexit orsakar, vilket innebär att man kan bli tvungen att ytterst kritiskt se över den nuvarande verksamheten. Samtidigt som det kommer att finnas mindre pengar än tidigare, har det också uppstått nya utgiftsmoment. EU:s gemensamma försvarspolitik och invandringspolitik kräver också finansiering, vilket är en utmaning med tanke på den nya finansieringsramen. Man måste överväga vilka uppgifter man vill genomföra och hur de kan finansieras. Från flera håll har det också föreslagits att medlemsavgifterna skulle kunna höjas för att garantera en tillräcklig finansiering.

Minskade skillnader mellan medlemsländerna bidrar till ett enhetligare EU, vilket också gör unionen starkare som global aktör. Finland är ett litet land som är beroende av export och som alltid har behövt anpassa sig till utvecklingen utanför landets gränser. Finlands aktiva medverkan i EU:s framtidsdiskussion ger en möjlighet att också påverka vår egen framtid. Unionens gemensamma åtgärder för att främja konkurrenskraften, en hållbar tillväxt och sysselsättning stärker livskraften på den lokala nivån och ökar medborgarnas välfärd.

### **Kommunförbundet som intressebevakare i EU-frågor**

Kommunförbundet följer Europeiska unionens verksamhet ur kommunernas och regionernas perspektiv, informerar om de EU-ärenden som är viktiga för dem och utövar inflytande på EU:s beslutsfattande. Målet för Kommunförbundets EU-intressebevakning är att direktiven, förordningarna och den övriga EU-lagstiftningen ska stå i samklang med kommunernas och landskapens verksamhet och inte ytterligare belasta dem. Kommunförbundets utredning år 2014 visar att EU på ett eller annat sätt har en inverkan på ungefär 60 procent av kommunernas uppgifter eller beslut.

Tillsammans med de nordiska systerorganisationerna, de europeiska kommunförbundens samarbetsorganisation CEMR (Council of European Municipalities and Regions) och andra intressentgrupper, utövar Kommunförbundet inflytande på kommissionen, rådet, parlamentet och regionkommitténs ståndpunkter i EU:s lagstiftningsprocess. Det nordiska samarbetet betonas när ärenden som gäller grunderna för vårt välfärds-system behandlas.

### **EU:s mångåriga finansieringsram**

EU-kommissionen lade fram förslaget till EU:s följande mångåriga finansieringsram i maj 2018. Förhandlingarna om finansieringsramen har varit exceptionella, eftersom man samtidigt måste möta de aktuella utmaningarna och beakta Storbritanniens utträde ur unionen. Utöver Brexit-förhandlingarna utgör invandringen, den inre och yttre säkerheten samt försvaret de största utmaningarna för Europa. Diskussioner om fortsättningen på 2020-strategin pågår. Diskussionerna gäller de gemensamma målen och prioriteringarna för EU:s verksamhet bland annat utgående från kommissionens diskussionsunderlag om EU:s framtid.

I förhandlingarna som gäller den mångåriga finansieringsramen ingår också en diskussion om den europeiska integrationen inom teman som klimatfrågor, en starkare ekonomisk integration, en effektivare intern marknad, handelspolitik, försvar, den sociala dimensionen samt djupare integration genom differentierad integration.

I diskussionsunderlaget om framtiden för EU:s finanser lägger kommissionen fram fem olika scenarier. Enligt det första scenariot fortsätter man som förut med reformerna, och framskrider med de reformer som hittills överenskommits. I det andra scenariot gör man mindre tillsammans och fokuserar på en fungerande intern marknad och en klart större användning av finansieringsinstrument och lån i stället för direkta understöd. Finansiering reserveras inte för nya prioriteringar. I det tredje scenariot gör några länder mer tillsammans, då t.ex. endast vissa medlemsländer skulle finansiera nya prioriteringsområden. Det fjärde scenariot introducerar en idé om en radikal förnyelse av samarbetet, där verksamheten centreras till de prioriteringar som ger störst mervärde för EU. I det femte och sista scenariot gör länderna mycket mer tillsammans, vilket också innebär en markant ökning av EU:s budget. Inget av de här scenarierna förverkligas knappast som sådant.

---

Viktiga mål för följande budgetramperiod är en effektivare och enklare förvaltning, lättare och förenklad lagstiftning samt ökad flexibilitet. De är viktiga mål också ur lokal och regional synvinkel.

För nettobetalarerna, inklusive Finland, är utgångspunkten att hålet som Storbritanniens utträde orsakar i EU:s budget inte fylls ut. Då EU:s budget krymper, kommer trycket på nedskärningar att riktas mot de största politikområdena: lantbruket och sammanhållningspolitiken. Finlands ståndpunkt - att finansieringsramen också i fortsättningen bör stödja ekonomisk tillväxt, sysselsättning och kompetens - ligger också i kommunernas intresse. Också satsningarna på forskning och stärkande av kompetens samt på unga, är viktiga. De största utgiftsklasserna inom EU:s nuvarande finansieringsram - sammanhållningspolitiken och lantbruks- och landsbygdspolitiken - är viktiga politikområden för de finländska kommunerna. En eventuell minskning av dessa utgiftsklasser har oundvikligen negativa effekter för kommunerna då EU:s finansiering för utveckling och investeringar minskar. Inom ramen för en eventuellt krympande budgetram kommer det att vara viktigt att förenkla och förnya finansieringssystemet så att de ovannämnda viktigaste politikområdena också i fortsättningen så heltäckande som möjligt stöder Finlands utvecklingsarbete som en del av den europeiska helheten.

Finland bör sträva efter att få en så stor utdelning som möjligt under följande period. Finland bör aktivt bidra till att förnya de viktigaste politikområdenas innehåll. En förutsättning för att Finland ska kunna stärka sin konkurrenskraft är att livskraften i alla regioner förbättras utgående från regionernas egna styrkor och strategier för smart specialisering. För Finlands del tryggar en tillräcklig tilldelning av medel inom sammanhållningspolitiken en kontinuitet i regionutvecklingen i hela landet.

Målen för EU:s gemensamma finansieringsinstrument inom jordbrukspolitiken, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Landsbygdsfonden), är hållbar tillväxt, utveckling av näringarna och förbättring av livskvaliteten på landsbygden. Finansieringsinstrumentet omfattar både direkta stöd till odlarna och programbaserade jordbruksstöd (bl.a. miljöstöd och stöd för djurens välfärd) och nationellt delfinansierade projektstöd för utveckling av landsbygden samt företagsstöd inklusive stöd för lokal utveckling, dvs. Leader-verksamhet. Alla dessa instrument har en betydelse med tanke på gårdsbrukens konkurrenskraft och inkomst, utvecklingen av landsbygdens livskraft, företagande och sysselsättning på landsbygden samt miljöskydd.

För den finländska matproduktionens och försörjningsberedskapens del är det viktigt att finansiering ur Landsbygdsfonden står till buds, i form av direkta stöd och men också för utvecklingen av hela matkedjan och av landsbygdens övriga företagsverksamhet och livskraft i hela landet, med beaktande av styrkorna i varje landskap.

## Sammanhållningspolitikens framtid efter 2020

Sammanhållningspolitikens framtid hör till de viktigaste frågorna med tanke på följande programperiod som inleds 2021. Sedan Maastrichtfördraget ingicks år 1992 har EU:s verksamhet byggts på en fundamental princip, nämligen en ekonomisk, social och regional sammanhållning. På lokal nivå har de gemensamma europeiska målen haft bäst synlighet via sammanhållningspolitiken. Under den nuvarande programperioden 2014–2020 förverkligas EU:s mål för sammanhållningspolitiken i Finland med EU:s strukturfonder (Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden). EU-programmen för samarbete vid EU:s yttre gränser (ENI CBC) är ett fungerande, etablerat finansieringsinstrument för samarbetet mellan EU och Ryssland som bör fortsätta också under kommande programperiod.

EU-kommissionen har inlett förberedelserna för följande programperiod som tar vid 2021. Klimatförändringen, flyktingströmmarna, den krävande globala ekonomin, den interna och externa säkerheten, den åldrande befolkningen och ojämlikheten ger upphov till utmaningar som man måste försöka lösa tillsammans. Det finns ändå ett stort tryck på att se över sammanhållningspolitiken. I maj 2018 ger kommissionen sitt förslag till EU:s följande fleråriga finansieringsram. De förslag till förordningar som reglerar verksamheten under följande programperiod ges under år 2018.

Implementeringen av sammanhållningspolitiken, bland annat genom strukturfonderna, har medfört tillväxt och förbättrat sysselsättningen och den sociala sammanhållningen lokalt och regionalt. Det finns ett starkt stöd inom olika forum för en fortsatt sammanhållningspolitik. Det kan vara delvis möjligt att lappa hålet som Brexit medför i EU:s kommande mångåriga finansieringsram, men anslagen för sammanhållningspolitiken förutspås ändå krympa i sin helhet. Under nuvarande programperiod får Finland cirka 1,5 miljarder euro för att främja konkurrenskraften, innovationer och sysselsättning och för att öka den sociala sammanhållningen. I förhållande till den tidigare perioden 2007–2013 krympte Finlands nuvarande tilldelning med cirka 27 procent. Strukturmedlen är ett av de viktigaste instrumenten för regionutvecklingen i Finland.



---

På det nationella planet kräver situationen en tydlig målsättning för förnyelse av sammanhållningspolitikens innehåll och grunderna för fördelningen av medel. Målet bör vara att man genom sammanhållningspolitiken ska kunna stödja utvecklingen av livskraften i alla regioner i hela landet. Detta förutsätter att Finlands finansieringsutbyte hålls så högt som möjligt under den kommande programperioden.

Kommunförbundets viktigaste mål gäller den geografiska täckningen, innehållet och ett effektivt och smidigt genomförande av sammanhållningspolitiken.

Kommunförbundet anser att sammanhållningspolitiken fortsättningsvis ska spela en aktiv roll i utvecklingen av EU:s konkurrenskraft under den period som inleds år 2021. Sammanhållningspolitiken bör omfatta hela Europa. Lokal- och regionalplanet har en central roll i genomförandet av den regionala sammanhållningspolitiken även i framtiden. Centrala geografiska teman för de finländska kommunerna och landskapen är särställningen för de glest bebodda områdena i norr, möjligheterna i den arktiska regionen, samarbetet i Östersjöområdet samt samarbetet vid EU:s yttre gränser gentemot Ryssland.

Sammanhållningspolitiken bör också i fortsättningen bidra till att stärka landets konkurrenskraft, kompetens, omfattande innovationsförmåga och sysselsättning. Det centrala temat under nuvarande programperiod 2014–2020, smart specialisering (smart specialization), bör ligga till grund för utvecklingen också i fortsättningen. Implementeringen av sammanhållningspolitiken bör i fortsättningen allt mer basera sig på lokala och regionala utgångspunkter och behov. Utvecklingsarbetet bör bygga mer på effekter och programarbetet bör bli flexibla.

När målen för den nya programperioden bereds bör fokus ligga på att förenkla programmets administration och strukturer och göra dem flexibla. Den administrativa bördan bör lättas upp framför allt i de medlemsländer där finansieringsvolymen är låg i proportion till den regionala ekonomin. Samordningen av författningarna om de europeiska struktur- och investeringsfonderna sinsemellan och med författningarna om landsbygdsfonden bör fortsätta.

## Utveckling av TEN-T-nätverket och framtiden för instrumentet Ett sammanlänkat Europa

TEN-T-nätverket är ett trafiknät med två nivåer. Det består av ett stomnät och ett övergripande anslutningsnät. Stomnätet ska vara klart till 2030 och det övergripande anslutningsnätet ska vara färdigställt senast 2050. I Europa finns det sammanlagt nio stomnätskorridorer, varav två hör till TEN-T-stomnätskorridoren - Scandinavian-Mediterranean och North Sea-Baltic - sträcker sig till södra Finland. Ett nationellt mål är att införliva stambanan till Torneå och riksväg 4 med North Sea-Baltic-transportsystemets stomnätskorridor som också skulle omfattas av finansieringen från Fonden för ett sammanlänkat Europa.

Som en del av EU:s följande mångåriga finansieringsram lyfter Kommunförbundet också fram TEN-T-näten och finansieringsinstrumentet Fonden för ett sammanlänkat Europa (Connecting Europe Facility, CEF). Med Fonden för ett sammanlänkat Europa finansieras under pågående programperiod projekt som bygger upp förbindelse-länkar som saknas i de europeiska nätverken för energi, transport och digital infrastruktur.

Det är viktigt att trygga finansieringen ur fonden för ett sammanlänkat Europa också under följande EU-programperiod, eftersom det stöder målet att sammanlänka hela Europa inklusive de nordliga regionerna med EU-marknaden. Finland bör utveckla trafiknäten långsiktigt över regeringsperioderna. Då kan Finland effektivare också ansöka om finansiering för trafikinvesteringar bland annat genom finansieringsinstrumentet Fonden för ett sammanlänkat Europa. TEN-T-nätets täckning ses över år 2023, vilket Finland bör bereda sig för redan nu.

## EU:s urbana agenda

Syftet med den urbana agendan är att främja stadspolitiken inom EU, ge städerna möjlighet att vara med och utforma EU-politiken, få sina röster hörda och bättre än tidigare gå i spetsen för utvecklingen av hela EU och målen för EU-2020. EU har också tidigare erbjudit städer möjlighet till erfarenhetsutbyte i olika slags nätverk (URBACT). EU:s urbana agenda är viktig eftersom den är ett steg mot ett systematiskt utbyte av politikerfarenheter och utveckling av praxis för policyn inom valda teman.

---

Genom EU:s urbana agenda eftersträvas förståelse för ett flernivåstyre och bättre reglering, samt ur städernas synvinkel bättre fungerande finansiering och bättre kunskaper.

Partnership-nätverken som nu pågår har startats i tre omgångar och de omfattar 12 teman:

1. Digitalisering
2. Innovativ och ansvarsfull offentlig upphandling
3. Rörlighet i städer
4. Immigranters och flyktingars delaktighet
5. Fattigdom i städerna
6. Boende
7. Hållbar markanvändning och naturbaserade lösningar
8. Cirkulär ekonomi
9. Klimatanpassning
10. Jobb och färdigheter i städernas lokala ekonomi
11. Förändrad energihushållning
12. Luftkvaliteten i städerna

Behovet och intresset för potentiella nya temapartnerskap utöver/efter de nuvarande 12 kartlades i början av år 2018. De officiellt föreslagna temana är säkerheten på offentliga platser i staden och städernas kulturarv.

Kommunförbundet anser att i samband med analysen av god praxis i stadspolitiken på nationell och EU-nivå, ska det samtidigt säkerställas att huvudansvaret för stadspolitiken kvarstår hos medlemsländerna. EU kompletterar medlemsländernas åtgärder. Viktigaste i agendan för städerna är en gemensam process som ökar förståelsen för de bästa politiklösningarna för urbana miljöer. Utgående från denna förståelse kan man påverka politikområdena på EU-nivå och nationell nivå. I slutet av 2017 kom det respons från städerna i nätverket att agendans avsikt att utveckla också EU:s politikförfaranden inte hade förverkligats i alla nätverk. Tvärtom fanns det tecken på att nätverkens fokus låg på erfarenhets- och informationsutbyte mellan städerna. I sådana fall ger den urbana agendan inte det mervärde som förväntats av den, utan krymper

till en upprepning av URBACT-nätverkets konstellationer för erfarenhetsutbyte. Kommunförbundet följer hur den urbana agendan framskrider, och betonar vikten av att agendans ursprungliga mål uppfylls.

## Integrerad EU-politik för Arktis

Kommissionen och den höga representanten för utrikesfrågor och säkerhetspolitik gav i april 2016 ett meddelande om EU:s integrerade politik för den arktiska regionen. Det nya meddelandet som är det tredje i ordningen, följer de redan tidigare fastställda riktlinjerna för klimatet och miljön, den hållbara utvecklingen och det regionala samarbetet. I sitt meddelande tar kommissionen upp tre prioriterade områden för den framtida integrerade politiken för Arktis: klimatförändringen och skyddet av den arktiska miljön, hållbar utveckling i Arktis och i omgivningen samt internationellt samarbete i frågor som gäller den arktiska regionen.

I Europaparlamentets resolution (16.3.2017) har parlamentet bland annat fäst uppmärksamhet vid skyddet av den känsliga naturmiljön och ursprungsbefolkningarnas rättigheter. Parlamentet har också insett vikten av en kontinuerlig och tillräcklig finansiering för de glesbebyggda nordliga områdena, då detta bidrar till att motverka bestående nackdelar av den glesa bosättningen, de stränga klimatförhållandena och långa avstånden. Parlamentet uppmanar också kommissionen att fortsätta och stärka utnyttjandet av programmet Horisont 2020 och andra finansieringsprogram för att stödja utforskningen av det arktiska området. Parlamentet betonar också vikten av att områdets trafikförbindelser ansluts till TEN-T-nätverket.

Finland är ordförande för Arktiska rådet 2017–2019. Perioden kulminerar i ett utrikesministermöte våren 2019. Under ordförandeskapet är det viktigt att ta upp också lokala och regionala synpunkter på den arktiska regionens möjligheter och utvecklingsbehov.

Det är positivt att både kommissionens meddelande och parlamentets resolution fokuserar så kraftigt på att förbättra samordningen av de arktiska frågorna. Kommunförbundet anser det vara viktigt att regionerna och kommunerna involveras i arbetet i det planerade europeiska samarbetsforumet för Arktis. De lokala och regionala myndigheterna borde involveras i de mest centrala program och projekt som stöder det regionala samarbetet, trafikförbindelserna och en hållbar ekonomisk utveckling

---

i Arktis. Här kan man dra nytta av Barents-samarbetsmodellen och erfarenheterna från det gränsöverskridande samarbetet i de nordliga områdena.

Det är viktigt att beakta de arktiska städernas roll i utvecklingsarbetet. Investeringar i städernas infrastruktur och till exempel energieffektiva lösningar å ena sidan och lösningar som behövs i fråga om tjänster för befolkningen å andra sidan, särskilt i glest befolkade områden, skapar ny företagsverksamhet.

Centrala frågor för de finländska kommunerna och landskapen är hållbar användning av naturresurserna, fungerande trafik- och dataförbindelser, främjande och produktifiering av innovationer samt beaktande av de möjligheter digitaliseringen medför för att upprätthålla och utveckla lokala näringar, lokal kompetens och kultur. Det är också viktigt att ta till vara ursprungsbefolkningens kunskaper om den arktiska regionen, engagera dem i beslutsfattande och samordna olika parter synpunkter på nationell och regional nivå.

## Handlingsplan för den cirkulära ekonomin

Syftet med EU:s program för cirkulär ekonomi är att åtgärda problem som rör ekonomin och miljön genom en så effektiv resursanvändning som möjligt längs hela värdekedjan inklusive hållbar konsumtion, produktion och avfallshantering. Ytterligare ett syfte är att med hjälp av innovationer möjliggöra utvecklingen av nya marknader och företagsmodeller. Programmet består av en allmän handlingsplan med åtgärder för uppföljning av framsteg och ett förslag med långsiktiga mål på avfallsområdet. Förslaget om avfall omfattar mål fram till 2035. Ändringen av direktiven för avfallsområdet var de enda konkreta förslag till lagstiftning som kommissionen offentliggjorde samtidigt med handlingsplanen i december 2015. I slutet av år 2017 nådde EU enighet om ändringarna och målen i fråga om direktiven för avfallsområdet.

Främjandet av programmet för cirkulär ekonomi fortgår år 2018 genom beredningen och ikraftträdandet av avfallsdirektiven i EU sommaren 2018. Efter det börjar beredningen av implementeringen i medlemsländerna. Som en del av vattenåtgärderna i handlingsplanen för cirkulär ekonomi har kommissionen för avsikt att bereda ett förslag till förordning om minimikraven för återanvänt vatten och se över dricksvattendirektivet. Som en del av handlingsplanen publicerade kommissionen i början av 2018

ett minipaket för cirkulär ekonomi som omfattar en strategi för användning, återanvändning och återvinning av plast, ett initiativ för att åtgärda rättsliga, tekniska eller praktiska hinder i lagstiftningen om kemi-, produkt- och avfallsområdet. Vidare utarbetar kommissionen en uppföljningsram för den cirkulära ekonomin.

Kommunförbundet understöder i princip implementeringen av åtgärderna för att främja cirkulär ekonomi och övergången från linjär ekonomi. Det är särskilt viktigt att beakta alla skeden i produktionscykeln och hantera de totala konsekvenserna. Kommunernas åtgärder, till exempel klimatstrategierna och grön offentlig upphandling bör stödjas på frivillig basis. Den finländska lagstiftningen och EU-lagstiftningen bör ligga i linje med dessa åtgärder, vilka inte bör begränsas eller försvåras genom reglering.

Kommunförbundet understöder de föreslagna målen i kommissionens färdplan och arbetsprogram för att bredda åtgärdsfokus från avfallshandling till produktpolitik och till en marknad för återanvändning av råvaror. Kommissionen utreder också kontaktytorna mellan lagstiftningen för olika sektorer. Kommissionens avsikt att fokusera på att åtgärda brister i genomförandet av de redan uppsatta målen är också värd att understöda.

## **Avfallshandling**

Återvinningsmålen i avfallsdirektiven som ska revideras höjs så att återvinningen av kommunalt avfall ska vara 55 % år 2025, 60 % år 2030 och 65 % år 2035. Dessutom höjs målen för återvinning av förpackningsavfall. De länder som inte hållit jämna steg i utvecklingen kan få tilläggstid för att uppnå målen. För samordningen av statistiken har man enats om endast en metod för beräkningen av återvinningsmålen. Definitionen av kommunalt avfall är mycket bred och motsvarar rätt väl Finlands nuvarande definition. Man har också kommit överens om minimikrav för producentansvarssystemen inom EU. Också den separata insamlingen av avfall bör effektiviseras. Separat insamling av bioavfall antingen per fastighet eller områdesvis blir obligatoriskt från 2024. Från 2025 kommer det också att införas en skyldighet att samla in textilavfall separat.

---

Kommunförbundet understöder lösningar som bättre än tidigare beaktar medlemsländernas skillnader, utmaningar och möjligheter att uppnå målen för den cirkulära ekonomin och avfallshanteringen. I insamlingen av uppföljningsdata om olika åtgärder bör man inte öka den administrativa bördan för medlemsländerna och kommunerna. Fokus bör vara på att förenkla rapporterings- och tillståndspraxis.

I den fortsatta behandlingen av avfallsdirektiven är det enligt Kommunförbundet mycket viktigt att kommunernas perspektiv beaktas så att Europa får en samhällsligt fungerande avfallshantering och modell för cirkulär ekonomi. När avfallsdirektiven implementeras är det mycket viktigt att komma ihåg att syftet med den offentliga avfallshanteringen är att säkerställa en kostnadseffektiv avfallshantering på lika villkor och att förebygga såväl de risker och olägenheter för hälsan och miljön som beror på avfallet och avfallshanteringen. Därför bör en ökad återvinning basera sig på marknadens engagemang och stödja en genuin ekonomisk modell. Åtgärderna bör inte leda till ett återvinningssystem av dålig kvalitet som är dyrt för invånarna.

## **Strategi för användning, återanvändning och återvinning av plast**

Kommissionen publicerade 16.1.2018 en strategi för användning, återanvändning och återvinning av plast. Syftet med strategin är att fortsätta lyfta fram utvecklingen av åtgärder som styr plastbranschen i en riktning som följer principerna i den cirkulära ekonomin och som minskar olägenheterna av plast. Viktiga mål är att öka återanvändningen av plastprodukter och utnyttjandet av kasserat plastmaterial och att förebygga att det uppstår mikroplast som frigörs i miljön samt att reducera plastnedskräpning. Kommunförbundet inser nyttan och miljöolägenheterna av produktionen och användningen av plast. Utvecklingen av plastprodukter har medfört nyttiga lösningar bland annat inom många industrisektorer. Samtidigt är produktionen, användningen och avfallshanteringen av plasten inte till alla delar hållbar. I kommunernas verksamhet används betydande volymer plastprodukter, allt från infrastruktur till konsumtionsprodukter. Dessutom påverkar kommunerna konsumenterna i återvinningen av plastprodukter, bland annat genom avfallshanteringslösningar och rådgivning. Kommunerna

påverkar företagens produktions- och verksamhetsutveckling genom sina upphandlingar, miljöupplysning och projekt inom cirkulär ekonomi. Genomförandet av plaststrategin har därför en inverkan på kommunernas verksamhet och ekonomi.

Kommunförbundet följer genomförandet av strategin och påverkar den vid behov. På samma sätt som för andra delområden inom cirkulär ekonomi anser Kommunförbundet också för plastens del att man i arbetet för en cirkulär ekonomi, alltid bör bedöma den energimängd och klimat- och hälsoeffekter som återvinningen och återanvändningen innebär. Slutresultatet bör vara positivt med beaktande av de nationella och lokala förhållandena. Kommunförbundet anser vidare att återanvändningen av plastprodukter och utvecklandet av avfallshanteringen bör utgå från marknadsbehovet för produkterna i fråga.

### **Återanvändning av vatten och dricksvatten**

Kommissionen planerar att ge ett förslag till lagstiftning om minimikraven för återanvänt vatten, om det används till exempel för bevattning eller grundvattenbildning.

Kommunförbundet understöder en reglering av minimikraven vid till exempel återanvändning av avloppsvatten. Kommunförbundet anser dock att medlemsländerna inte bör förpliktas till återanvändning av vatten, utan fokus på vattenkvaliteten bör riktas främst till områden med betydande brist på vatten.

Revideringen av dricksvattendirektivet gäller framför allt byggprodukter som varit i kontakt med vatten, förnyelse av rapporteringen, anpassning till de undersökningar och den variabelförteckning som avses i ramdirektivet för vatten, prissättningen av vatten och socialt utslagnas rätt till vatten. Kommunförbundet följer genomförandet av reformen och är med och påverkar reformarbetet. Kommunförbundets mål är att säkerställa verksamhetsförutsättningarna för den kommunala vattenförsörjningen och att också i fortsättningen trygga ett hälsosamt och säkert hushållsvatten.



---

## En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimatpolitik

Implementering av EU:s energistrategi: Europeiska unionens vinterpaket "Ren energi för alla i Europa" fortsätter 2018.

EU-kommissionen fortsätter att verkställa sin energistrategi under 2018. Kommissionen offentliggjorde den 30 november 2016 ett brett paket med tillkännagivanden och förslag till direktiv som syftar till att styra den ekonomiska moderniseringen genom att prioritera energieffektivitet, uppnå globalt ledarskap inom förnybar energi och erbjuda konsumenterna rimliga avtalsvillkor. Direktivförslagen och tillkännagivandena gäller översynen av direktivet om förnybar energi och hållbarhetskriterierna för bioenergi, översynen av direktivet om energieffektivitet och direktivet om byggnadernas energieffektivitet, ett paket som gäller elmarknadsmodellen och energiunionens förvaltningsmodell. Vinterpaketet syftar till att uppnå EU:s gemensamma mål att minska utsläppen med 40 procent fram till 2030. Kommissionen föreslår också ett bindande energieffektivitetsmål på 30 procent fram till år 2030. I fördelningen av bördan förpliktas Finland att minska växthusgasutsläppen med 39 procent på områden utanför EU:s handel med utsläppsrätt.

Ett initiativ om att påskynda innovationer gällande ren energi stöder forskning och marknaden för sådana tekniska innovationer som energieffektivitet och förnybara energikällor förutsätter. Med dessa kan man uppnå målen i Parisavtalet och EU:s mål för 2030 förutfasning av fossila bränslen. Kommissionen konstaterar att parlamentet och rådet borde prioritera alla de förslag som kommissionen lagt fram om energiunionen år 2015 och 2016. Dessa omfattar nämnda energipaket, paketet om trygg naturgasförsörjning, EU:s system för handel av utsläppsrätter med tillhörande regler om fördelning av bördan samt markanvändning och skogsbruk.

Kommissionen ska offentliggöra två initiativ 2018 som ska genomföras fram till 2025. En hållbar framtid för Europa behandlas i "Diskussionsunderlaget om ett hållbart EU 2030, uppföljning av FN:s mål för hållbar utveckling och Parisavtalet om klimatförändringar". Kommissionen utarbetar också ett meddelande om framtiden för EU:s energi- och klimatpolitik. Kommunförbundet följer initiativens konsekvenser för kommunerna och landskapen.

Flera kommuner arbetar redan målmedvetet för att motverka klimatförändringen och vidtar åtgärder för anpassningen till klimatförändringens konsekvenser. Energifrågorna är viktiga med tanke på kommunernas arbete för att minska utsläppen. Kommunernas energibolag är centrala energiproducenter. Kommunerna är också betydande energikonsumenter. Energilösningarna är en del av kommunernas långsiktiga samhälls- och trafikplanering och inverkar på invånarnas och företagens dagliga verksamhet. Energifrågorna är på många sätt relaterade till den offentliga upphandlingen.

Kommunförbundet följer fortsättningsvis implementeringen av vinterpaketet om ren energi inom EU och för fram kommunernas perspektiv i behandlingen av direktivförslagen och initiativen. Kommunförbundets fokuserar i första hand på de nya översynerna av direktiven för energieffektivitet och behandlingen i anknytning till förnybar energi. Direktivförslagen kommer från parlamentet i början av 2018. Behandlingen i kommissionen, rådet och parlamentet uppskattas ske i slutet av året.

## Den digitala inre marknaden

Den digitala inre marknaden är en av EU:s främsta prioriteter. Avsikten är att förena de nationella marknadsområdena till en enhetlig inre marknad. Genomförandet av strategin fortsätter med flera åtgärdshelheter.

Kommissionen offentliggjorde 19.4.2016 EU:s åtgärdsplan för elektronisk förvaltning 2016—2020. Planen innehåller 20 åtgärder för att sätta fart på den digitala utvecklingen inom den offentliga förvaltningen. Genom åtgärdsplanen vill kommissionen påskynda strävan att modernisera den offentliga sektorn och samordna den elektroniska förvaltningens resurser. Kommissionen anser att de digitala tjänsterna inom den offentliga förvaltningen tillsvidare inte är friktionsfritt tillgängliga för medborgarna och företagen i hela Europa. Avsikten med åtgärdsplanen är att skapa en långsiktig vision av principer som medlemsländerna kan förankra sina strategier och åtgärder i.

I åtgärdsplanen för den elektroniska förvaltningen har kommissionen bland annat för avsikt att hjälpa EU:s medlemsländer att utveckla gränsöverskridande elektroniska hälso- och sjukvårdstjänster, påskynda övergången till elektronisk upphandlingspraxis, elektroniska underskrifter och till principen om "endast en gång" i offentliga upphandlingar och inleda ett pilotprojekt med myndigheterna där principen "endast en gång"

---

tillämpas på företag över statsgränserna. Principen om "endast en gång" innebär att man inte behöver lämna samma uppgifter till myndigheterna flera gånger.

Samtidigt offentliggjordes en rad andra initiativ, till exempel initiativet för europeiska molntjänster och initiativet för digitalisering av den europeiska industrin.

Kommissionens initiativ om en gemensam digital ingång (Single Digital Gateway) är en del av strategin för den digitala inre marknaden. Avsikten är att säkerställa att alla EU-medborgare och företag ska få de uppgifter som behövs för att utöva rättigheten till rörlighet i EU. Avsikten med en gemensam digital ingång är också att elektroniska förfaranden ska kunna skötas utan diskriminering (om något administrativt förfarande är tillgängligt för en viss medlemsstats medborgare, ska förfarandet också vara tillgängligt för personer som kommer från andra medlemsländer). Det innebär att medlemsländerna måste skapa full online-tillgång till de viktigaste och mest använda förfarandena. Det är också ett starkt initiativ för medlemsländerna att anta ambitiösa gränsöverskridande och nationella strategier för e-förvaltning, så att privatpersoner och företag i EU kan dra full nytta av de tekniska framsteg som finns tillgängliga.

Strategin för den digitala inre marknaden påverkar kommunernas verksamhetsmiljö på många sätt. Bland annat följande områden berör kommunerna: öppna data, certifierade molntjänster, elektroniska hälso-tjänster, digital upphandlingspraxis, trafikplanering, smarta mått inom energibranschen, upphovsrättslagstiftning, dataskydd och digital arkivering. Strategin är ändå i hög grad företags- och konsumentcentrerad. Den offentliga förvaltningens roll i tillhandahållandet och produktionen av tjänster behandlas främst som en fristående e-förvaltningsdel.

Kommunförbundet understöder tanken om att utnyttja den digitala inre marknaden i större omfattning än för närvarande. Kommunerna bör tydligt tas i beaktande då strategin realiserar. Kommunerna producerar centralt just de tjänster där kommissionen anser att de digitala lösningarna kommer att ha en viktig plats: sociala tjänster, hälsosektorn, bildningssektorn och kulturen.

## Den europeiska pelaren för sociala rättigheter

Kommissionen lade fram en rekommendation till en europeisk pelare för sociala rättigheter och den trädde i kraft den 26 april 2017. Europaparlamentet, rådet och kommissionen undertecknade en gemensam deklaration i samband med toppmötet för det sociala området i Göteborg i november 2017.

Pelaren för sociala rättigheter syftar till en djupare och rättvisare ekonomisk och monetär union. Pelaren har utvecklats främst med tanke på länderna i euroområdet, men kan tillämpas i alla de EU-medlemsländer som vill medverka. I den europeiska pelaren för sociala rättigheter fastställs 20 principer som främjar medborgarnas lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa arbetsförhållanden och socialt skydd samt delaktighet. Den europeiska pelaren för sociala rättigheter kommer inte att utvidga unionens befogenheter eller uppgifter som ingår i fördragen. Den sociala dimensionen är viktig då EU:s framtid stakas ut och har ett starkt stöd bland statscheferna som en del av EU:s framtid.

För att etablera pelaren följer kommissionen två handlingslinjer som kompletterar varandra. För det första uppdateras gällande sociallagstiftning så att den överensstämmer med verkligheten i dagens arbetsliv genom bindande direktivstyrning eller rekommendationer. För det andra har man fastställt en resultattavla för de s.k. sociala indikatorerna för att följa utvecklingstrenderna och resultatnivån i EU-länderna inom 12 olika delområden och för bedömningen av hur hela EU framskrider. Resultattavlan är ett av de styrinstrument som används för utvärdering och landsspecifika rekommendationer inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Med hjälp av paketet för social rättvisa verkställer kommissionen principerna i den sociala pelaren. Utöver den beredning som tidigare inletts innehåller kommissionens arbetsprogram 2018 ett förslag att inrätta en europeisk arbetsmyndighet, ett initiativ om tillgång till socialt skydd för atypiska egenföretagare, ett initiativ om ett europeiskt socialskyddssignum som kunde användas inom olika verksamhetssektorer vid behov, och en revidering av direktivet om skriftlig anmälan. Direktivet gäller arbetsgivarens skyldighet att upplysa arbetstagarna om de villkor som ska tillämpas i arbetsavtalet eller arbetsförhållandet.

I bästa fall möjliggör pelaren ett utbyte av information och god praxis inte bara mellan medlemsländerna utan också mellan den regionala och lokala förvaltningen. Den sociala pelaren ska inte vara juridiskt bindande

---

och den får inte heller begränsa medlemsländernas rätt att fastställa de bärande principerna i sina egna system för social trygghet. Flera av de mål som ställts för pelaren kan bara uppnås via de områden som faller inom ramen för den nationella behörigheten. Medlemsländernas struktur och kultur är mycket olika, och åtgärderna som behövs för att främja sociala rättigheter varierar från land till land. Då den europeiska pelaren för sociala rättigheter tar form bör man försäkra sig om att gränserna för unionens behörighet inte överskrids genom olika styrmekanismer eller andra åtgärder.

Den ekonomiska politiken har genomgått märkbara förändringar på en mycket kort tid, och det är för tidigt att bedöma konsekvenserna av förändringarna på balansen i de offentliga finanserna eller om de främjat den ekonomiska tillväxten. Därför är det av största vikt att utreda effekterna av de redan vidtagna åtgärderna och göra eventuella korrigeringar innan nya beslut fattas om att fördjupa den ekonomiska integrationen. Då man planerar eventuella nya åtgärder bör en transparent bedömning av kostnadseffekter utföras som en del av beredningsprocessen.

Kommunförbundets mål är att EU:s ekonomiska konkurrenskraft, medborgarnas välfärd och den sociala rättvisan ska utvecklas på lika villkor. Kommunförbundet anser det vara av största vikt att pelaren för de europeiska sociala rättigheterna gäller alla medlemsländer på samma sätt, inte bara länderna inom euroområdet. Det är i någon mån onaturligt att koppla pelaren för de sociala rättigheterna till den ekonomiska och monetära unionen, istället kunde båda två ses som separata instrument för vidareutveckling av EU. I den nuvarande situationen efter Brexit måste EU stå enigt. Klyftan mellan euroländerna och länderna utanför euroområdet bör inte utvidgas.

Immigrations- och flyktingfrågorna finns inte med i pelaren trots att det är fråga om en betydande social utmaning för Europa idag. Om integrationen misslyckas skulle det innebära förluster för både invandrarna och det mottagande samhället och de samhälleliga och ekonomiska kostnaderna kunde bli stora.

## Utbildningspolitik

Europas utbildningspolitiska framtid styrs genom en gemensam ambitiös plan över hur ett enhetligt Europa kan främjas genom kultur och utbildning. Gemensamma utbildningspolitiska mål gynnar också studerandeutbytet och rörligheten på arbetsmarknaden. Internationell rörlighet och utbyte för studerande, lärare, lärarstuderande och för personal inom utbildningssystemet, småbarnspedagogiken, ungdomsväsendet och idrotten har en viktig roll i kommunernas internationaliseringsprocess. Utbyte av erfarenheter och bästa praxis är till nytta för det egna landet och den egna kommunen. Med hjälp av den kompetens och de färdigheter som utbildning ger kan vi anpassa oss till en snabbt föränderlig värld, ta till oss en europeisk identitet, förstå andra kulturer och skaffa oss den kompetens som krävs i ett rörligt, mångkulturellt och ett allt mer digitaliserat samhälle. Utbildningen har en viktig roll, eftersom den ger oss den färdighet som krävs i ett allt mer komplext samhälle. Genom utbildning följer man med i den digitala utvecklingen och stärker färdigheterna för det digitala samhället. Det är också en förutsättning för innovationer. Genom utvecklingspolitiken skapas en ram och möjlighet för delaktighet i samhället.

På EU-nivå bör man titta närmare på vilka gemensamma förfaranden som skapar mervärde och se till att det inte skapas nya hinder för den internationella rörligheten.

Utbildningspolitiken som gäller hela utbildningssystemet är en viktig grundpelare i samhället, såväl för Europa som för de enskilda länderna. Det finländska utbildningssystemet bygger på självständigt beslutsfattande i kommunerna. Varje organisation, utbildningsanordnare, skola och läroanstalt har en omfattande självständighet och beslutanderätt i sin verksamhet. I yrkeshögskolorna har kommunerna ägarstyrning. De utbildningspolitiska åtgärderna syftar till att stärka och upprätthålla kommunernas och regionernas livskraft som bygger på deras egna styrkor och smart specialisering.

I EU-intressebevakningen inom utbildningspolitiken framhåller Kommunförbundet den nationella, regionala och kommunala beslutanderätten. Utbildningen måste ha kommunal förankring också i framtiden. Det bör finnas spelrum i EU:s riktlinjer och beslut och de nationella utbildningssystemen bör bibehållas också framöver; det finns till exempel inte skäl för en harmonisering av examina på europeisk nivå.

---

Den grundläggande utgångspunkten för samarbetet inom utbildningsområdet är också i fortsättningen att sätta upp ambitiösa utbildningspolitiska mål och att stödja och följa upp målen med hänsyn till medlemsländernas nationella utbildningssystem. EU bör fortsätta utveckla samarbetet utan att skapa nya strukturer eller administrativa skyldigheter som ökar medlemsländernas och kommunernas förvaltningsbörda.

Inom utbildningspolitiken ligger befogenheterna i huvudsak hos medlemsländerna själva. Därför är EU:s utbildningspolitiska åtgärder oftast strategier eller rekommendationer. Kanske störst inverkan på utbildningsområdet har EU via de olika finansieringsprogrammen. Av dessa är det i synnerhet Erasmus+ -programmet och tryggheten av programmets finansiering som blivit viktigt för ett mer internationellt och öppnare Europa. Erasmus+ -programmet har en viktig roll inom alla utbildningsnivåer.

Kommunförbundet stöder en balanserad utveckling av Erasmus+ -programmet och bistår vid information till kommunerna om finansieringsmöjligheterna. Livslångt lärande, ungdom och idrott är viktiga delar i programhelheten, och därför behöver samarbetet över förvaltningsgränserna öka och strukturer utvecklas som stöd för arbetet. Program som gäller utbildningen i EU bör stödja mångsidig kompetens och göra det bästa möjliga av Europas humankapital. På så sätt kan man öka välfärden, sysselsättningen, konkurrenskraften och ökad kompetens i samhället och bland kommuninvånarna. Kommunförbundet anser det viktigt att Erasmus+ -programmet har en tillräcklig finansieringsbas som inte bör skäras ner i framtiden.

Kommunförbundet betonar att utbildningspolitiken och initiativen borde gälla alla utbildningsstadier, inklusive småbarnspedagogiken. Utbildningssamarbetet bör omfatta en kvalitativ uppföljning av sysselsättningen, yrkesutbildningens och högskoleutbildningens attraktivitet och uppdatering av den europeiska referensramen för nyckelkompetenser. Dessutom borde vikten av språkkunskaper och kunskaper om den internationella omvärlden i det framtida arbetslivet beaktas, likaså en bre-

dare kulturell och social dimension i utbildningen. Särskild uppmärksamhet borde läggas vid övergången från ett jobb till ett annat och de färdigheter det kräver.

Kommunförbundet anser det viktigt att medlemsländernas nationella beslutanderätt i utbildningsfrågor inom EU kvarstår.

I EU-programmen bör fokus ligga på livslångt lärande så att arbetslivskompetensen kan upprätthållas och förnyas trots Europas åldrande befolkning.

## Yrkesutbildning

Enligt kommissionens arbetsprogram 2018 måste EU fortfarande hantera krisens följder och se till att den högre tillväxten resulterar i nya jobb, rättvisa och nya möjligheter för alla. Kommissionen har lagt grunderna för att hantera utmaningarna, t.ex. genom den europeiska kompetensagendan. Kommissionens nya kompetensagenda för Europa publicerades 2016. Detta program bör nu enligt kommissionen föras vidare på nationell och regional nivå med stöd av Europeiska socialfonden, med särskild fokus på grundläggande färdigheter och digital kompetens.

I arbetet för ett mer enat, starkare och mer demokratiskt EU kommer troligen yrkesutbildningen under de följande ordförandeperioderna att vara föremål för politisk diskussion såväl på EU-nivå som på nationell nivå i medlemsländerna.

Genom yrkesutbildningen kan länderna svara på flera av de utmaningar de står inför. Att identifiera de områden där yrkesutbildningen kan vara en reell lösning är ändå viktigt. Yrkesutbildningen kan till exempel inte lösa de strukturella problemen i ekonomin, eller skapa en betydande mängd arbetsplatser.

Kommunförbundet anser det viktigt att EU identifierar och erkänner det kommunförankrade yrkesutbildningssystemet i Finland, där kommunerna är de huvudsakliga finansiärerna och anordnarna av yrkesutbildning. Kommunförbundet deltar som representant för kommunerna och kommunala anordnare av yrkesutbildning i mån av möjlighet i EU:s seminarier, nätverk och samråd.



---

I enlighet med subsidiaritetsprincipen beslutar varje land om sin egen utbildningspolitik. Utbildningsområdet omfattas av kommissionens generaldirektorat för sysselsättning (DG EMPL), medan yrkesutbildningen i Finland, inklusive en del av arbetskraftsutbildningen, omfattas av undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

Även om yrkesutbildningen är ett viktigt verktyg i sysselsättningspolitiken och delvis socialpolitiken, är frågor som berör den ändå en del av den nationella utbildningspolitiken. Det betyder att beslut om yrkesutbildningen fattas på nationell nivå. Genom nationella beslut bör man kunna säkerställa att utbildningssystemets finansiering och strukturer stöder samarbetet mellan gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. Det här är särskilt viktigt i gleset befolkade områden för att tillgången och tillgängligheten till utbildning på andra stadiet ska kunna tryggas. Kommunförbundet understryker att yrkesutbildningen är en del av det nationella utbildningssystemet och medborgarnas kompetensutveckling oberoende av vilket förvaltningsområde yrkesutbildningen placerats under. Bäst resultat när det gäller utvecklingen av befolkningens yrkeskompetens nås genom ett friktionsfritt samarbete mellan olika förvaltningsområden.

### **Inläring i arbetet - läroavtalsutbildning - utbildning vid läroanstalt - utbildningsavtal**

I EU och i medlemsländerna har läroavtalsutbildning lyfts fram som patentlösning för utvecklingen av yrkesutbildningen. Men det finns en stor variation i medlemsländerna när det gäller begreppet läroavtalsutbildning. Utbildning vid en läroanstalt är inte enbart skolbunden, utan kan rentav omfatta mer inläring i arbetet än den egentliga läroavtalsbaserade yrkesutbildningen.

Läroavtalsutbildningen grundar sig på mästare-gesäll -modellen, där en yrkeskunnig person lär ut sin kunskap och sina färdigheter till lärlingen. Genom läroavtal utbildas med andra ord till dagens arbetsuppgifter. Men på EU-nivå och nationell nivå betonas ändå de snabba förändringarna i arbetslivet som kräver helt ny kompetens av arbetstagarna. Möjligheterna att genom läroavtalsutbildning uppnå den kompetens och de färdigheter som behövs i det framtida arbetslivet är begränsade.

Medlemsländernas näringsstruktur, företagsstruktur, befolkningsmängd och arbetskraft skiljer sig mycket från varandra. I Finland har också regionerna olika behov och möjligheter att anordna yrkesutbildning.

Kommunförbundet anser det viktigt att man i stället för läroavtalsutbildning betonar ett nytt sätt att kombinera lärande i olika inlärningsmiljöer (läroanstalt, virtuell och simulerad miljö, nätbaserade studier, inläring på en arbetsplats) så att den studerande får bästa möjliga allmänbildande kunskaper och yrkesfärdigheter såväl för dagens arbetsliv som för framtiden.

Examenssystemet och utbildningsinnehållet i yrkesutbildningen bör motsvara arbetslivets behov på lokal och regional nivå och möjligheter till livslångt lärande.

## Mot en ny migrationspolitik

Den europeiska migrationsagendan som offentliggjordes 2015 har enligt kommissionen framskridit enligt planerna. Migrationsagendan syftar till att förbättra kontrollen över migrationen i Europa. I enlighet med målen skyddar EU unionens gränser och bedriver en ansvarsfull invandringspolitik.

Hanteringen av flyktingströmmen samtidigt som de asylsökandes skydd i Europa säkerställs, är fortfarande en aktuell utmaning. Kommissionen fortsätter genomföra åtgärderna som inleddes för några år sedan så att de asylsökande kan ges direkt stöd och deras integration i de mottagande samhällena i Europa och tredjeländer främjas. Att åtgärda de primära orsakerna till migrationen och förbättra de ekonomiska och sociala möjligheterna i ursprungsländerna är en del av det långsiktiga arbetet. Partnerskapsramen för migration har stor betydelse för att resultat ska nås.

Kommissionen har kommit med flera förslag för att förnya det gemensamma asylsystemet i Europa. Målet är att upprätta en asylpolitik som är effektiv, rättvis och respekterar människovärdet och som fungerar i både normala situationer och då migrationsstrycket ökar. Avsikten är att samma regler ska följas av alla länder inom EU. EU vill också införa effektivare åtgärder för återsändning av de personer som inte har rätt att stanna inom unionens område.

---

EU strävar efter att fördela ansvaret för hanteringen av asylsökande mellan medlemsländerna. Medlemsländerna har sedan år 2015 tagit emot asylsökande som interna överföringar från Italien och Grekland. De här tidsbegränsade överföringarna upphör inom kort. Finland har fullgjort sin del av de interna överföringarna.

EU:s mål är att skapa lagliga vägar att komma in i unionens område. Finland stöder EU:s strävan för bättre hantering av invandringen och medverkar i utvecklingen av en gemensam asyl- och invandrarpolitik. Finland lyfter fram mottagandet av kvotflyktingar som ett bra sätt att främja invandring med lagliga medel.

EU vill utveckla invandringen också på ett sätt som svarar på utmaningarna i fråga om befolkningsutvecklingen och arbetskraftsbehovet. Finlands regering har också berett ett invandrarpolitiskt program för att främja arbetskraftsinvandring.

Kommissionen beviljar medlemsstaterna finansieringsstöd från asyl-, invandrings- och integrationsfonden så att de kan förbättra sina integrationsfrämjande åtgärder, bland annat inom utbildningen, på arbetsmarknaden, i tillgången till basservice och främjandet av delaktigheten.

Finland blir allt mer mångkulturellt som en följd av både arbetskraftsinvandring och humanitär invandring. Många kommuner har idag en befolkning med en högst varierande språklig och kulturell bakgrund. Kommunförbundet betonar att Finland ska ge skyddsbehövande ett högklassigt internationellt skydd. I Finland har staten huvudansvaret för invandringspolitiken som även omfattar flykting- och asylpolitiken. Också kommunerna har en betydelsefull roll när det gäller att bära humanitärt ansvar och integrationen av invandrare. Kommunerna har dessutom en viktig uppgift när det gäller att stödja invandrarnas delaktighet och jämlikhet.

Det är viktigt att kommunerna kan utnyttja EU-finansieringen i sina integrationsåtgärder. Kommunförbundet ställer sig positivt till EU:s åtgärder som främjar arbetskraftsinvandring. Integrationen och tillståndsförfarandena i anslutning till rekryteringen av tredjelandsmedborgare bör också i fortsättningen höra till de enskilda ländernas befogenheter.

## Jämställdheten mellan kvinnor och män och jämlikheten i EU

De europeiska värderingarna såsom frihet, demokrati och rättsstatsprincipen, är en viktig del av den europeiska livsstilen. EU-medborgarskapet innebär också likabehandling och gemensamma värderingar i unionen. Dessa är respekt för människovärdet, mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan kvinnor och män, jämlikhet samt delaktighet och respekt för mångfald.

### Främjande av jämställdheten mellan kvinnor och män i EU

En av unionens grundläggande rättsprinciper är jämställdhet mellan kvinnor och män. EU:s mål är att garantera män och kvinnor lika möjligheter och likabehandling och att bekämpa all slags könsdiskriminering. I EU:s strategiska åtagande för främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män 2016-2019 har de viktigaste åtgärderna och de prioriterade områdena fastslagits. De prioriterade områdena är

- att öka kvinnors arbetskraftsdeltagande och en jämställd ekonomisk självständighet för kvinnor och män
- att minska könsklyftorna i fråga om löner, inkomster och pensioner för att bekämpa fattigdomen bland kvinnor
- att främja jämställdheten mellan kvinnor och män i beslutsfattandet
- att bekämpa könsbaserat våld och skydda och stödja offren
- att främja jämställdhet och kvinnors rättigheter i hela världen.

En kombination av lagstiftning, andra åtgärder och finansieringsinstrument ska användas för att uppnå målen inom varje prioriterat område. Jämställdhetsperspektivet ska införlivas i all EU-verksamhet, finansieringsprogram och beredningen av följande finansieringsperiod. Avsikten är också att förbättra uppföljningen och utvärderingen och fortsätta samarbetet med medlemsstaterna och olika aktörer samt sprida god praxis. Inom alla prioriterade områden ska männens roll, avskaffandet av könsstereotyper och främjandet av icke-diskriminerande könsroller uppmärksammas. Framför allt kommer de särskilda behoven hos grupper som är missgynnade på flera sätt att uppmärksammas. Det gäller t.ex. kvinnor som är ensamförsörjare, äldre, invandrare, romer eller funktionshindrade.

---

Aktuellt år 2018 är kommissionens nya handlingsprogram för att åtgärda löneklyftan mellan kvinnor och män (2017-2019). Handlingsprogrammet publicerades 20.11.2017. Programmet innehåller både en utvärdering av eventuella lagstiftningsbehov och politiska åtgärder. Samtidigt utkom kommissionens rapport om tillämpandet av rekommendationen om stärkande av principen om lika lön för kvinnor och män genom bättre insyn.

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter omfattar jämställdhet mellan kvinnor och män samt främjande av rättigheter och lika möjligheter för alla. Centrala mål i pelaren är jämställdhet i arbetslivet och möjligheterna att förena arbete och familj. Som en del av det sociala skyddet och delaktighet betonas rätten till dagvård till överkomligt pris och av god kvalitet samt lika möjligheter för barn från mindre gynnade förhållanden. Man vill trygga kvinnors och mäns lika möjligheter att förvärva pensionsrättigheter. I samband med pelaren gav kommissionen ett förslag till direktiv om balans mellan arbete och privatliv. Kommissionen gav ett meddelande våren 2018 om genomförandet av pelaren.

Inom den europeiska planeringsterminen tillämpas framöver en ny resultattavla med sociala indikatorer. I den ingår en jämställdhetsdimension, men inte som ett genomgående tema. Jämställdheten i EU följs i ett bredare perspektiv i det europeiska jämställdhetsinstitutets (European Institute for Gender Equality, EIGE) jämställdhetsindex. Det senaste jämställdhetsindexet är från 2017. Kommissionens årliga jämställdhetsrapport offentliggörs vanligen i mars.

EU anslöt sig 2017 till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen). Finland ratificerade konventionen 2015. Genomförandet stöds 2018 genom EU:s program för grundläggande rättigheter, jämställdhet samt medborgarskap (Rights, Equality and Citizenship Programme, REC). Ur samma program kan sökas också andra stöd för jämställdhet 2018.

Kommunförbundet stöder EU:s mål att främja jämställdheten mellan könen bland annat genom en jämnare fördelning av försörjningsplikten mellan kvinnor och män, och minskad fattigdom bland kvinnor. Kommunförbundet understryker att jämställdhetsfrågorna bör lösas nationellt och att man inte bör driva på någon ny EU-lagstiftning i frågan. Den finska lagstiftningen ligger också delvis före.

Kommunförbundet anser det vara bra att den sociala välfärden ges ökad vikt i den europeiska planeringsterminen. Främjandet av jämställdheten mellan könen bör vara en del av detta och könsaspekten bör genomgående ingå i de sociala indikatorer som tillämpas i styrningen. Kommunförbundet välkomnar EU:s stöd för att främja jämställdheten och verkställa Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet.

Kommunförbundet uppmuntrar kommunerna och landskapen att främja jämställdheten med hjälp av "Den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå". Deklarationen om jämställdhet har utarbetats i samarbete med de europeiska kommunförbundens samarbetsorganisation, Council of European Municipalities and Regions (CEMR) 2006. Deklarationen behandlar främjandet av jämlikhet och förebyggande av flerfaldig diskriminering ur flera perspektiv. Jämställdhetsdeklarationen omfattar kommunernas och landskapens demokratiska ansvar och beslutsfattande, servicen, arbetsgivarrollen, arbetet mot könsrelaterat våld och hållbar utveckling. Deklarationen står i samklang med EU:s lagstiftning och politiska riktlinjer och med Finlands lagstiftning, men den är inte en del av EU-lagstiftningen.

## **Främjande av jämlikhet inom EU**

Enligt lagen får ingen diskrimineras på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. Diskriminering som avses i lagen är förutom direkt och indirekt diskriminering även trakasserier, vägran att göra rimliga anpassningar samt instruktioner eller befallningar att diskriminera.

Kommissionens primära mål för att främja jämlikhet ingår bland annat i rapporten "Stärka medborgarnas rättigheter i en union av demokratisk förändring – Rapport om EU-medborgarskapet 2017".

Syftet är att förslaget till ett övergripande direktiv som länge beretts mot diskriminering ska färdigställas. Direktivet breddar tillämpningsområdet för direktiven om likabehandling (direktivet om likabehandling i arbetslivet och rasismdirektivet). Tillgänglighetsdirektivet fokuserar i främsta hand på kraven på tillgänglighet i fråga om tjänster.

---

Direktivet om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer trädde i kraft i slutet av 2016 och det nationella genomförandet pågår som bäst.

Kommissionen har förbundit sig till att öka jämlikheten bland och bekämpa diskriminering av sexuella minoriteter och könsminoriteter (homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella - hbtq-personer). Ett viktigt verktyg är en lista över åtgärder som ska genomföras mellan 2016 och 2019 på alla väsentliga politikområden för hbtq-personer: icke-diskriminering, utbildning, sysselsättning, hälsa, asyl, hatpropaganda och hatbrott, utvidgning och utrikespolitik. År 2018 bereder kommissionen en rapport om genomförandet av åtgärderna i medlemsländerna.

Den ekonomiska och sociala integrationen av romerna i EU förbättras bland annat genom dialogen inom Europa 2020-strategin.

En av kommissionens prioriteringar i den digitala agendan 2020 och strategin för den digitala inre marknaden är att förbättra tillgången till internet i synnerhet för personer med funktionsnedsättning och äldre. EU:s ståndpunkt är att det är viktigt att internet-tjänster för allmänheten har automatiska skyddsnet för EU-medborgare i utsatta situationer.

EU fortsätter att stödja jämlikhetspolitiken i medlemsländerna genom programmet för grundläggande rättigheter, jämställdhet och medborgarskap (Rights, Equality and Citizenship Programme, REC).

En jämlik behandling och lika möjligheter när det gäller arbete, socialt skydd, utbildning och tillgång till varor och tjänster är viktiga dimensioner i pelaren för sociala rättigheter.

Kommunförbundet anser det bra att likabehandlingen av EU-medborgarna främjas. Genomförandet bör i huvudsak ske på det nationella planet. Finlands diskrimineringslag är redan mycket täckande och gäller organisationer inom hela kommunkoncernen i egenskap av arbetsgivare, myndigheter, tjänsteleverantörer och utbildningsanordnare.

Kommunförbundet utvecklar kommunernas planering för att främja likabehandling och bekämpa diskriminering genom justitieministeriets pro-

projekt Rainbow Rights som finansieras via EU:s REC-program. Inom projektet utarbetas en rapport om kommunernas planering för likabehandling och tillsammans med kommunerna utvecklas kriterier för en bra planering i synnerhet med tanke på genomförandet. Dessutom utmynnar projektet i en handbok för kommunerna under 2018 med bästa praxis för genomförande och uppföljning av planeringen av likabehandling.

## Den ekonomiska och monetära unionen

I kommissionens arbetsprogram 2018 ingår en skrivning som gäller utvecklandet av den ekonomiska och monetära unionen. Det huvudsakliga innehållet offentliggjordes redan 2017. Kommissionens allmänna mål är att öka enhetligheten, effektiviteten och det demokratiska ansvarsutövandet i den europeiska ekonomiska och monetära unionen fram till 2025.

Kommissionen lade 6.12.2017 fram flera förslag om hur den ekonomiska och monetära unionen kan fördjupas och en plan för hur arbetet ska framskrida. Kommissionen föreslår bland annat att det inrättas en europeisk valutafond, en tjänst som en europeisk ekonomi- och finansminister, nya finansiella instrument och vissa ändringar i lagstiftningen som gäller EU:s styrning av den offentliga ekonomin.

Kommissionen har de senaste åren redan utarbetat flera liknande utvecklingsriktlinjer för den ekonomiska och monetära unionen. Grundtanken i dessa riktlinjer har varit att fördjupa den ekonomiska och monetära unionen, men åtgärderna har varierat både till nivå och innehåll. Medlemsländerna har däremot i huvudsak förhållit sig med reservation till kommissionens tankar om att fördjupa den ekonomiska och monetära unionen på lång sikt. Det här har lett till en situation där det är ytterst svårt att bedöma de realistiska utvecklingsalternativen. Till exempel sysselsättningspolitiken och beskattningen har i varierande grad inkluderats i förslagen. Åsikterna går också kraftigt i sår i fråga om huruvida EU-institutionerna ska ges mera makt.

Enligt Kommunförbundet är de allmänna målen i den ekonomiska och monetära unionen värda att understödjas. Kommunförbundet anser att det är bra att den ekonomiska och monetära unionen utvecklas också under ekonomiskt goda tider och inte bara under akuta finanskriser.



---

Kommunförbundet anser att helhetsbilden av den ekonomiska och monetära unionens framtid för tillfället är oklar. Därför är det viktigt att ambitionen är att utveckla unionen i små, klara och realistiska etapper. Det är önskvärt att kommissionen och medlemsländerna når bättre samförstånd om utvecklingen av den ekonomiska och monetära unionen.

Kommunförbundet understöder i princip de åtgärder som föreslagits för att säkerställa en stabil ekonomi i EU och i euroområdet. Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen kan integreras i unionens lagstiftning, men i detta sammanhang bör man också bedöma hur den offentliga sektorns investeringar beräknas på rätt sätt i EU:s ekonomiska regler.

Diskussionen om inrättandet av en europeisk valutafond eller en ny ekonomi- och finansminister har bara börjat. Nästa steg är att föra en mångsidig och innehållsmässigt högklassig diskussion om dessa frågor.

Det bör ändå inte göras några bindande beslut under den nuvarande kommissionens och Europaparlamentets period, utan först efter parlamentsvalet 2019.

## Kapitalmarknadsunionen

Kapitalmarknadsunionen är en viktig del av kommissionens tillväxtstrategi (arbetsplatser, tillväxt, investeringar och konkurrenskraft), vilket också i sig är viktigt för de finländska kommunerna. I detta sammanhang finns det ändå ett behov att bättre beakta de nationella särdragen i kapitalmarknaden och investeringarna, trots att kapitalmarknadsunionen möjliggör en bättre och bredare spridning av placeringar och riskerna i anslutning till dem.

Kommunförbundet förhåller sig i huvudsak positivt till kapitalmarknadsunionen och dess syfte. Med tanke på en effektiv och konkurrenskraftig finansiell försörjning för kommunsektorn, är det viktigt att finansmarknaden blir mångsidigare och mer fungerande. En mer enhetlig kapitalmarknad fungerar effektivare och ökar investerings- och finansieringsmöjligheterna. Ett bredare utbud av finansieringskällor leder till en

bättre tillgång till finansiering och lägre finansieringskostnader. Kommunförbundet anser det också vara motiverat att skapa möjligheter för nya innovativa finansieringsmodeller och finansieringsalternativ.

Kommunförbundet förhåller sig positivt till att det Europeiska systemet för finansiell tillsyn utvecklas och effektiveras i samband med kapitalmarknadsunionen. Förbundet förhåller sig dock mycket skeptiskt till element med solidariskt ansvar, så som till exempel masskuldebrevslån, s.k. eurobonds.

## Bankunionen

I den europeiska bankunionen ingår utöver den gemensamma banktillsynsmekanismen också ett gemensamt krishanteringssystem (resolutionsmekanism) och ett harmoniserat insättningsgarantisystem.

Syftet är att stödja en stabil finansmarknad, minska kopplingen mellan banker och stater och främja rättvis konkurrens. En viktig faktor är införandet av skuldnedskrivning, vilket innebär att kostnaderna för eventuella bankkriser i första hand ska betalas av bankernas ägare och borgenärer. I andra hand täcks kostnaderna genom bankernas gemensamma ansvar via den gemensamma resolutionsfonden.

En väl genomförd och övervakad bankunion stöder en fungerande, stabil finansieringsmarknad och främjar konkurrensen, vilka är ytterst viktiga element i finansieringen av kommunernas investeringar och för att de ekonomiska målen ska kunna nås.

Kommunförbundet förhåller sig i princip positivt till utformningen av en bankunion, eftersom vi anser att det ökar stabiliteten i euroområdet finansieringssystem. En enhetlig tillsyn och gemensamma spelregler stöder dessutom rättvis konkurrens.

Kommunförbundet understöder inte ett gemensamt system för insättningsskydd, eftersom det varken finns förutsättningar eller behov för det i dagsläget. Däremot är målet att förenhetliga systemen för insättningsskydd i euroländerna motiverat. Kommunförbundet anser att medlen i det finländska systemet för insättningsskydd endast bör användas för att trygga fordringar för de finländska bankernas insättare.

---

Kommunförbundet anser det också viktigt att minimera gemensamt ansvar i bankunionens resolutionsmekanism. Den primära finansieringskällan för krishanteringsåtgärder bör vara skuldnedskrivning och tröskeln att använda resolutionsfonden bör vara hög.

**Närmare upplysningar**

Erja Horttanainen, chef för EU-ärenden, Finlands Kommunförbund,  
tfn 050 5252 145, erja.horttanainen@kommunforbundet.fi